

Sygn. akt **VIII Ua 25/16**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 października 2016 r.

Sąd Okręgowy w G. VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Teresa Kalinka (spr.)
Sędziowie:	SSO Grażyna Łazowska SSO Jolanta Łanowy-Klimek
Protokolant:	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 13 października 2016r. w G.

sprawy z odwołania J. W. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych w C.

o zasiłek macierzyński

na skutek apelacji ubezpieczonej

od wyroku Sądu Rejonowego w G.

z dnia 14 kwietnia 2016 r. **sygn. akt** VI U 444/15

1) zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję organu rentowego w ten sposób, że przyznaje J. W. (1) prawo do zasiłku macierzyńskiego za okres od 9 kwietnia 2015r. do 6 kwietnia 2016r.;

2) zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. na rzecz J. W. (1) kwotę 30 zł (trzydzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

(-) SSO Jolanta Łanowy (-) SSO Teresa Kalinka (spr.) (-) SSO Grażyna Łazowska

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt: VIII Ua 25/16

UZASADNIENIE

J. W. (1) odwołała się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. z dnia 26 sierpnia 2015 roku, mocą której odmówiono jej prawa do zasiłku macierzyńskiego za okres od dnia 9 kwietnia 2015 roku do dnia 6 kwietnia 2016 roku.

Uzasadniając swoje stanowisko wskazała, że nie zgadza się z zaskarżoną decyzją pozwanego organu rentowego. Odwołująca argumentowała, że w jej ocenie podczas przebywania na urlopie macierzyńskim można podejmować pracę w ramach umowy zlecenia, o ile tylko nie koliduje to w opiece nad dzieckiem. Odwołująca ustaliła wartość przedmiotu sporu na kwotę 24.000 zł.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych oddział w C. wniósł o oddalenie odwołania. Organ rentowy podał, że J. W. (1) została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych (w tym chorobowego) przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w R. z tytułu zawartej umowy zlecenia. W okresie tym odwołująca przysposobiła dziecko, podczas gdy jednocześnie sprawuje ona także opiekę nad innymi dziećmi jako rodzic zastępczy, z którego to tytułu otrzymuje wynagrodzenie. Tymczasem w świetle art. 12 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa skoro odwołująca zachowuje prawo do wynagrodzenia z tytułu sprawowania opieki nad innymi dziećmi, to z tego samego tytułu ubezpieczenia prawo do zasiłku macierzyńskiego z powodu przysposobienia dziecka nie przysługuje.

Wyrokiem z dnia 14 kwietnia 2016 r., sygn. akt: VI U 444/15 Sąd Rejonowy w G. oddalił odwołanie ubezpieczonej.

Sąd Rejonowy ustalił, że J. W. (1) wraz ze swoim małżonkiem J. W. (2) od grudnia 2008 roku pełnili funkcje zawodowej rodziny zastępczej. Z tego tytułu małżonkowie co miesiąc otrzymywali wynagrodzenie. W dniu 17 października 2014 roku odwołująca wraz ze swoim małżonkiem złożyli do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w R. wniosek o zawarcie kolejnej umowy o prowadzenie rodziny zastępczej zawodowej. W konsekwencji w dniu 21 stycznia 2014 roku zawarto umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej (obowiązującą przez okres 4 lat, to jest od dnia 1 stycznia 2014 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku), zgodnie z którą małżonkowie zobowiązali się – za wynagrodzeniem – do prowadzenia rodziny zastępczej zawodowej w sposób i na warunkach określonych przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Sąd Rejonowy ustalił, że zgodnie z umową małżonkowie zobowiązani są sprawować opiekę i wychowanie nad powierzonymi dziećmi osobiście, z wyjątkiem między innymi przypadku, gdy okresowo nie mogą z powodów zdrowotnych sprawować opieki osobiście. Z dniem przyjęcia dziecka do rodziny miesięczne wynagrodzenie jest wypłacane od kwoty brutto 2.635 zł. Zgodnie z ustaleniami faktycznymi Sądu I instancji małżonkowie uprawnieni są do miesięcznego wynagrodzenia w wysokości równej sumie iloczynów dziennych stawek wynagrodzenia z tytułu świadczenia opieki i wychowania i liczby dni, w których małżonkowie sprawowali opiekę i wychowanie nad umieszczonym dzieckiem. Z tytułu zawartej umowy o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej odwołująca została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych, w tym do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego.

Według ustaleń Sądu I instancji na początku 2013 roku odwołująca przyjęła do rodziny zastępczej chłopca w wieku 2,5 miesiąca, z którym rodzina bardzo się zżyła. Z tego powodu J. W. (1) wraz z małżonkiem podjęli decyzję o adopcji tego dziecka. Postanowieniem z dnia 17 lutego 2015 Sąd Rejonowy w R. Ś. (sygn. akt III Nsm 1393/14) orzekł przysposobienie pełne małoletniego M. M. (urodzonego w dniu (...)) przez małżonków: odwołującą J. W. (1) i jej małżonka J. W. (2). Orzeczenie stało się prawomocne od dnia 11 marca 2015 roku. Sąd Rejonowy ustalił, że aktualnie w ramach rodziny zastępczej zawodowej odwołująca wychowuje troje dzieci. Praca odwołującej wykonywana jest w miejscu jej zamieszkania.

Zgodnie z ustaleniami Sądu I instancji w związku z dokonany przysposobieniem odwołująca zwróciła się do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w R. z wnioskiem o wypłatę zasiłku macierzyńskiego za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego w terminie od dnia 9 kwietnia 2015 roku do dnia 26 sierpnia 2015 roku, dodatkowego urlopu macierzyńskiego w pełnym wymiarze od dnia 27 sierpnia 2015 roku do dnia 7 października 2015 roku oraz urlopu rodzicielskiego w pełnym wymiarze od dnia 8 października 2015 roku do dnia 6 kwietnia 2016 roku. Zaskarżoną decyzją z dnia 26 sierpnia 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. odmówił odwołującej prawa do zasiłku macierzyńskiego za okres od dnia 9 kwietnia 2015 roku do dnia 6 kwietnia 2016 roku.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie akt orzeczniczych odwołującej, przesłuchania odwołującej k. 17-17v, odpisu skróconego aktu urodzenia i postanowienia w sprawie I. N. (...) k. 15 i zaświadczenia k. 16.

W ocenie Sądu I instancji odwołanie J. W. (1) nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy wskazał na dyspozycję przepisu art. 183 § 1 pkt 1 k.p. i art. 183 § 4 pkt 1 k.p. zgodnie z którym pracownik, który przyjął dziecko na wychowanie i wystąpił do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia dziecka lub który przyjął dziecko na wychowanie jako rodzina zastępcza, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, ma prawo do urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego w wymiarze 20 tygodni – w przypadku przyjęcia jednego dziecka oraz urlopu rodzicielskiego, przysługującego po wykorzystaniu urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego albo zasiłku macierzyńskiego za okres odpowiadający okresowi urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, w wymiarze do 32 tygodni – w przypadku, o którym mowa w § 1 pkt 1. Sąd I instancji wskazał również, iż zgodnie z art. 29 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2014 roku, poz. 159 ze zm.) zasiłek macierzyński przysługuje ubezpieczonej, która w okresie ubezpieczenia chorobowego albo w okresie urlopu wychowawczego przyjęła na wychowanie dziecko w wieku do 7 roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego – do 10 roku życia, i wystąpiła do sądu opiekuńczego w sprawie jego przysposobienia. Zasiłek macierzyński przysługuje przez okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego, okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego, okres urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, okres dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego oraz okres urlopu rodzicielskiego (art. 29 ust. 5 powyższej ustawy). Sąd I instancji określił także, iż na podstawie art. 31 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku miesięczny zasiłek macierzyński za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego, okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego, okres urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, okres dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego oraz okres urlopu ojcowskiego wynosi 100% podstawy wymiaru zasiłku, natomiast miesięczny zasiłek macierzyński za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu rodzicielskiego wynosi 60 % podstawy wymiaru zasiłku. Do zasiłku macierzyńskiego stosuje się odpowiednio przepisy art. 11 ust. 4 oraz art. 12 ust. 1 i 2 pkt 1 i 3 – art. 31 ust. 5 wskazanej ustawy.

Sąd I instancji doszedł do przekonania, że w oparciu o przepis art. 12 ust. 1 zd. pierwsze ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku zasiłek chorobowy nie przysługuje za okresy niezdolności do pracy, w których ubezpieczony na podstawie przepisów o wynagradzaniu zachowuje prawo do wynagrodzenia. Sąd Rejonowy w G. zauważył, że pomimo powstania niezdolności do pracy w trakcie trwania zatrudnienia ubezpieczonemu nie będzie przysługiwało prawo do zasiłku chorobowego. Z uwagi, że rolą zasiłku chorobowego jest rekompensata nieosiągniętych na skutek niezdolności do pracy wskutek choroby zarobków, to jeśli jednak, pomimo niezdolności do pracy, ubezpieczony otrzyma wynagrodzenie nie nabędzie prawa do zasiłku chorobowego. Wskazana norma prawna stanowi normę kolizyjną wskazującą, że w sytuacji gdy odrębne przepisy gwarantują prawo do wynagrodzenia, prawo do zasiłku chorobowego nie może zostać nabyte. Przedstawiony przypadek dotyczy przede pracowników, którzy w okresie niezdolności do pracy zachowali prawo do wynagrodzenia z art. 92 k.p. (wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy wskutek choroby wypłacanego z funduszu pracodawcy).

Zdaniem Sądu I instancji w niniejszej sprawie odwołująca jako osoba zatrudniona w ramach umowy o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej, przyjmując na wychowanie dziecko w ramach przysposobienia, zachowała prawo do zasiłku macierzyńskiego. W ocenie Sądu Rejonowego kwestią determinującą końcowe rozstrzygnięcie pozostawało, czy J. W. (1) patrząc przez pryzmat art. 12 ust. 1 cytowanej powyżej ustawy w okresie sprawowania opieki nad małoletnim przysposobionym dzieckiem zachowała prawo do wynagrodzenia na podstawie odrębnych przepisów.

Sąd I instancji podniósł, iż na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2015 roku, poz. 332) jedną z form rodzinnej pieczy jest rodzina zastępcza zawodowa, która zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie. Rodzinie zastępczej zawodowej przysługuje wynagrodzenie nie niższe niż kwota 2000 zł miesięcznie (art. 85 ust. 1 ustawy). W przypadku gdy rodzina zastępcza zawodowa lub prowadzący rodzinny dom dziecka nie sprawuje opieki nad dzieckiem z powodu umieszczenia dziecka w jednostce,

o której mowa w art. 87 ust. 2, albo opuszczenia rodziny zastępczej zawodowej lub rodzinnego domu dziecka przez ostatnie powierzone dziecko lub osobę, która osiągnęła pełnoletniość, przebywając w pieczy zastępczej, o której mowa w art. 37 ust. 2, nad którymi była sprawowana piecza zastępcza, rodzina zastępcza zawodowa oraz prowadzący rodzinny dom dziecka za okres pozostawania w gotowości do czasu powrotu dziecka z jednostki, o której mowa w art. 87 ust. 2, lub przyjęcia kolejnego dziecka otrzymują wynagrodzenie w wysokości 80% dotychczas otrzymywanego wynagrodzenia – art. 85 ust. 4 ustawy.

Nadto Sąd Rejonowy wskazał, że ustawa regulująca rodziny zastępcze zawodowe przyznaje w określonych przypadkach prawo do wynagrodzenia, pomimo braku faktycznego sprawowania opieki nad dzieckiem. Tym samym rodzina zastępcza zawodowa otrzymuje wynagrodzenie za tzw. gotowość, w okresie gdy nie sprawuje pieczy nad żadnym dzieckiem.

W ocenie Sądu I instancji w niniejszej sprawie należy wskazać, że J. W. (1) w okresie sprawowania opieki nad przysposobionym małoletnim dzieckiem zachowała prawo do wynagrodzenia z tytułu wykonywania funkcji rodziny zastępczej. Nie została zatem pozbawiona za ten okres prawa do wynagrodzenia i nie musiała korzystać ze środków pochodzących z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Nie doznała bowiem utraty w dochodach i nie zachodziła potrzeba rekompensaty jej utraconych czy nieosiągniętych zarobków. Skoro zatem odwołująca w okresie objętym sporem zachowała prawo do wynagrodzenia z tytułu umowy o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej, to jej roszczenie o zasiłek macierzyński było nieuzasadnione.

Sąd I instancji podnosząc powyższe argumenty na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie J. W. (1).

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego w G. z dnia 14 kwietnia 2016 r., sygn. akt: VI U 444/15 wniosła J. W. (1) i zaskarżyła wyrok całości.

Apelująca wskazała, że nie zgadza się z wyrokiem ponieważ przysposobiła M. W. po wystąpieniu do Sądu Rodzinnego, a nie występowała z wnioskiem o przyznanie jej zasiłku macierzyńskiego w ramach pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej. Podała, że z jej wynagrodzenia jest odprowadzana składka na ubezpieczenie chorobowe. J. W. (1) argumentowała, że z przepisów wynika, iż przebywając na urlopie macierzyńskim można wykonywać pracę na umowę zlecenie, o ile nie koliduje to z opieką nad własnym dzieckiem.

J. W. (1) domagała się zmiany zaskarżonego wyroku i przyznania jej prawa do zasiłku macierzyńskiego.

W odpowiedzi na apelację Zakład Ubezpieczeń Społecznych oddział w C. wniósł o jej oddalenie. Wskazał, że apelacja jest bezzasadna, gdyż Sąd I instancji wydając wyrok, zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów, dokonał prawidłowej interpretacji dowodów, oceniając ich wiarygodność i moc na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału.

Sąd II instancji zważył, co następuje:

Apelacja J. W. (1) skutkowałą zmianą zaskarżonego wyroku. W ocenie Sądu II instancji Sąd I instancji przeprowadził w niniejszej sprawie w wystarczającym zakresie postępowanie dowodowe. Stan faktyczny ustalony w postępowaniu pierwszoinstancyjnym był bezsporny między stronami. Jednakże zdaniem Sądu II instancji wyrok Sądu Rejonowego w G. z dnia 14 kwietnia 2016 r. nie odpowiadał prawu. W przedmiotowej sprawie Sąd I instancji odmówił ubezpieczonej prawa do zasiłku macierzyńskiego na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2016 roku, poz. 372 t.j.), w myśl którego zasiłek chorobowy nie przysługuje za okresy niezdolności do pracy, w których ubezpieczony na podstawie przepisów o wynagradzaniu zachowuje prawo do wynagrodzenia. Okresy te wlicza się do okresu zasiłkowego (w tym również zasiłku macierzyńskiego). Jednakże Sąd Rejonowy nie wziął pod uwagę, iż zgodnie z art. 3 pkt. 3 wynagrodzeniem w rozumieniu powołanej ustawy jest przychód pracownika stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe, po odliczeniu potrąconych przez pracodawcę składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe oraz ubezpieczenie chorobowe. Ponadto w myśl art. 3 pkt. 4 wskazanej ustawy przychód stanowi kwotę

stanowiącą podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe ubezpieczonego niebędącego pracownikiem, po odliczeniu kwoty odpowiadającej 13,71% podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie chorobowe. Zatem przepis art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa znajduje zastosowanie wyłącznie do pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, nie zaś do osób wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia (zleceniobiorców). J. W. (1) zawarła z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w R. umowę zlecenia na prowadzenie rodziny zastępczej i z tego tytułu została od dnia 1 kwietnia 2014r. zgłoszona do ubezpieczeń społecznych, w tym do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego. W ocenie Sądu II instancji błędny jest zatem pogląd zarówno organu rentowego, jak i Sądu Rejonowego, iż wynagrodzenie, które otrzymuje ubezpieczona z tytułu prowadzenia rodziny zastępczej jest wynagrodzeniem w rozumieniu ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Do J. W. (1) znajduje zatem zastosowanie art. 29 ust. 1 pkt. 2 powołanej ustawy, jako że w okresie ubezpieczenia chorobowego albo w okresie urlopu wychowawczego przyjęła na wychowanie dziecko w wieku do 7 roku życia i wystąpiła do sądu opiekuńczego w sprawie jego przysposobienia, a także art. 31 ust. 1 i 2 ustawy określający wysokość zasiłku macierzyńskiego.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd II instancji na mocy art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w G. z dnia 14 kwietnia 2016 r., sygn. akt: VI U 444/15 i poprzedzającą go decyzję organu rentowego w ten sposób, że przyznał J. W. (1) prawo do zasiłku macierzyńskiego za okres od dnia 9 kwietnia 2015 roku do dnia 6 kwietnia 2016 roku. O kosztach procesu Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu w oparciu o przepis art. 98 k.p.c. zasądzając od organu rentowego na rzecz ubezpieczonej kwotę 30 zł uiszczoną tytułem opłaty od apelacji.

SSO Grażyna Łazowska SSO Teresa Kalinka (spr.) SSO Jolanta Łanowy-Klimek